

Ma ei häbene evangeeliumi, see on ju Jumala vägi päästeks igaühele, kes usub. Rm 1:16

Käesoleva kuu juhtsalm on apostel Pauluse kirjast, mille ta kirjutas arvatavasti esimese sajandi keskpaigas kogudusele, mis oli tekkinud Roomas. Ta soovis neid väga ka ise külastada, et neid usuteel julgustada, jagada neile juhatust ja kinnitust. Kõnealusel salmis räägibki ta evangeeliumist ehk rõõmusõnumist Jeesusest Kristusest, selle päästvast väest, mida ei tohi häbeneda, vaid mille üle saab vaid sügavat rõõmu tunda. Kindlasti on paljudele hästi teada vanasõna, et jagatud mure on pool muret ja jagatud rõõm on topelrõõm, seega ei tohiks ka rõõmusõnumit Jeesusest ainult enese teada hoida ehk häbeneda, vaid alati teistega jagada!

Juunikuusse jääb ka jaanipäev, mil tähistatakse Ristija Johannese sünnipäeva. Oli ju tema mees, kes käis Jeesuse eel, kes tunnistas kogu oma elu ja tegevusega avalikult ja igal võimalusel, et on Jumala läkitatu kõnelemaks Päästja peatsest tulemisest. Ta kutsus rahvast saabuva Issanda ootuses üles meelearandusele ning ei kartnud oma ülesannet täites minna vastuollu ka valitsevate arvamuste ja seisukohtadega. Ta ei häbenenud oma kuulutuse sisu, vaid jäi sellele kindlaks koguni elu hinnaga.

Tänapäeva Eestis ei tule meil oma maailmavaate nimel küll eluga riskida, kuid olgu nii Paulus kui Ristija Johannes meile heaks näiteks ja julgustagu nende eeskuju meid oma usule kindlaks jääma, seda oma eluga igal päeval tunnistama ja mitte häbenema, vaid usaldama Jumalat oma elutee juhtijana. Olgu ja jäägu rõõmusõnum Jeesust Kristusest meie jaoks alati oluliseks, sest „see on ju Jumala vägi päästeks igaühele, kes usub.“

Diakon Saima Sellak-Martinson

Kaide Rätsepa 100. sünniaastapäeva mälestuspäev

18. mail tähistati Kaarli koguduses õpetaja, teoloogi ja Usuteaduse Instituudi õppejõu Kaide Rätsepa 100. sünniaastapäeva.

Mälestuspäeva kavas oli kaks akadeemilist ettekannet: Kaide Rätsepa elust kõneles koguduse nõukogu liige **Siiri Mikk**, kes on kaitsnud Usuteaduse Instituudis sel teemal Jaan Lahe juhendamisel lõputöö ning abiõpetaja **Jaan Lahe** esines ettekandega „Kaide Rätsepast Tooma evangeeliumi uurijana ja Tooma evangeeliumi uuemast uurimisseisust“. Osalejatel oli harukordne võimalus näha dokumentaalkaadreid Soome kirikudelegatsiooni 1964. aasta visiidist Eestisse. Kaide Rätsep kuulus Eesti kiriku delegatsiooni ja määrati vahetult pärast seda konsistooriumi välisosa-konna sekretäriks. Filmis nägi kaadreid, kus Kaide Rätsep jagas armulauda Kaarli kirikus toimunud jumalateenistusel. Soome kirikudelegatsiooni visiidi tausta ja konteksti avas kommentaaridega kirikuajaloolane **Riho Saard**.

Kogudusel oli au tervitada Kaide Rätsepa tütart ja lapselast, Usuteaduse Instituudi ja Tallinna Peeteli koguduse esindajaid, Rätsepa kaasaegseid, tema eluloo uurijaid, koguduse nõukogu liikmeid ning teoloogiaringi esindajaid.

15. mail asetas koguduse esindus Kaide Rätsepa hauale mälestuseks pärja.

Kaide Rätsep sündis 15. mail 1926. aastal Tallinnas kaupmees Eduard ja teenistuja Anette Rätsepa (neiuna Vikat) ainsa lapsena. Rätsepate kodu oli erakordselt muusikalebene: isa mängis viiulit, ema laulis. Esimesed viiulitunnid sai Kaide oma isalt. Viulimäng jäi talle lugemise kõrval meelisharrastuseks terveks eluks. Nagu enamik tollaseid eesti perekondi, kuulus ka Rätsepa perekond Eesti Evan-

geeliumi Luteriusu Kirikusse. Kaide ristiti 1926. aastal Tallinna Kaarli koguduses ja leeriõnnistuse sai 1945. aastal Tallinna Piiskoplikus Toomkoguduses.

Tema haridustee algab 1934. aastal Nõmme linna Hiiu Algkoolis, jätkub järgmisel õppeaastal Anna Tõrvand-Tellmanni Inglise Kolledžis ja 1936. aastal Tallinna Riiklikus Inglise Kolledžis (hilisemas Tallinna IX Keskkoolis), kus omandas hea inglise keele oskuse, mis lõi talle suurepäraseid eeldused tulevaseks teadustööks.

Pärast keskkooli omandamist 1945. aastal asus Kaide Rätsep õppima Tallinna Polütehnilise Instituudi keemiamäe- ja veidi hiljem majandusteaduskonda, aga need katkesid 1947. aastal. Juba kooliajal olid tal tekkinud humanitaarsed huvid – ta õppis võõrkeeli ja luges palju, sealhulgas ka ilukirjandust. Eriliseks armastuseks oli inglise kirjandus, mida luges originaalis. TPI-s oli lisandunud huvi filosoofia vastu (viimaseks sooritatud eksamik jäi marksismi-

leninismi filosoofia) ning tutvumine "kultuurprotestantliku liikumise" ühe juhtfiguuri, Tallinna Pühavaimu koguduse õpetaja Voldemar Kuljusega (1898–1979). Temalt lugemiseks saadud ajakirja „Protestantliku Ilma“ numbrid sünnitasid huvi teoloogia vastu. Kuljuse soovitusel alustas Rätsep 1947. aastal mittestatsionaarseid õpinguid luterliku kiriku Usuteaduse Kõrgemas Katsekomisjonis (hilisema nimetusega Usuteaduse Instituut). Teenimaks vastloodud perekonnale sissetulekut hakkas Rätsep 1948. aasta algusest tööle jutlustajana – väga lühikest aega Lihula koguduses, seejärel peale punavõimude poolt Tallinna Peeteli koguduse õpetaja magister Adolf Horni arreteerimist jutlustajana Peetelis. 26. detsembril ordineeriti ta juba Peeteli koguduse õpetaja kohusetäitjaks.

Aeg, mil Rätsep Peeteli koguduse üle võttis, oli kogudusele erakordselt raske. Paljud koguduseliikmed olid küüditatud Siberisse. Kirikuhoone seisukord ei olnud hea ning nõukogude võim üritas ärastada koguduse hooneid. Rasketest oludest hoolimata oli aga tollane koguduseelu suhteliselt aktiivne: leerid olid küllaltki suured, palju oli ametitalitusi, sh koduseid ametitalitusi. Viimastega seoses tuli Kaide Rätsepal teha palju kodukülastusi.

Kaide Rätsep suutis oma õpingud edukalt lõpetada nominaalajaga (neli aastat) – ta sai diplomi 1952. aasta lõpul. Kogu oma õpingute aja teenis Rätsep Peeteli kogudust ja kuigi ta oli stuudiumi ajal pühendunud teadustööle, ei saa talle keegi ette heita, et selle pärast oleks kannatanud koguduse teenimine. Vastupidi – kõik, kes Rätsepat kui Peeteli koguduse õpetajat mäletavad, teavad meenutada, et ta tegi oma tööd südamega ja äärmise kohusetundega. Jutlused ja kõned olid põhjalikult ette valmistatud ning ta leidis alati aega inimeste jaoks, kes tema kui vaimuliku poole pöördusid. See sümbioos vaimsest põhjalikkusest ja kohusetundest iseloomustas teda kogu elu, mis oli pühendatud kolmele asjale: perekonnale (1946. aastal abiellus Rätsep Enid-Margaret Russowiga ning juba järgmisel aastal sündis sellest abielust tütar Anne), kogudusetööle ja teadusele.

1954. aastal määras kirikuvalitsus Kaide Rätsepa Tallinna Kaarli koguduse I pihtkonna õpetajaks. Rätsepal ei olnud kerge lahkuda Peeteli kogudusest, mis oli talle omaseks saanud, ja ka kogudusel oli raske lahkuda oma armastatud õpetajast. Suure koguduse õpetajaks saamine tähendas ka automaatselt töökoormuse kasvu, kuid hea töökorraldus ning väga hea koostöö II pihtkonna õpetaja Edgar Hargiga jätsid Rätsepale Kaarli koguduse teenimise kõrvalt aega ja jõudu ka teadustöök.

Õpingute ajal oli Rätsep spetsialiseerunud Uue Testamendi teadusele. Oma diplomitöö oli ta kirjutanud Ago Viljari juhendamisel 1. Peetruse kirja autorsuse küsimusest. Viljari juhendamisel alanud magistritöö „Johannese evangeeliumi autori küsimus“ jäi seniteadmata põhjustel tegemata ja mingil ajal toimus juhendaja ja teema vahetus. Kuid Uku Masingu juhendamisel tehtud magistritöö „Toomakristlus“ jäi 1957. aastal kaitsmata selle liigse kallutatuse tõttu fantaasiatesse. Rätsepast oli saanud Uku Masingu õpilane. Sellel õpetaja-õpilase suhtel oli suur mõju nii Rätsepa edasisele uurimisteemade valikule kui ka kogu tema teologi-

lisele mõtlemisele. Tooma kirjanduse uurimisele pühendas Masing suurema osa oma elust. Nagu Masing nii liikus ka Rätsep teaduses mööda sissetallamata radu. Mõlemad teadlased olid sellest ise teadlikud, kuid nad ei lasknud end heidutada. Igasugune konformism oli neile mõlemale sügavalt võõras ja vastumeelne. Pole siis ime, et ka Tooma kirjandust puudutavates küsimustes lahknevad Masingu ja Rätsepa seisukohad enamuse omadest ning neile mõlemale oli iseloomulik ka oma seisukohti enamuse omadele vastandada.

1958. aastal sai Rätsepale, kes oli tollal juba õppeülesannete täitja Uue Testamendi teaduse ja kreeka keele õppetooli juures, osaks erakordne võimalus – minna õppima Oxfordi Ülikooli. Järgnevad kolm aastat uuris ta gnoosist ja varakristlikku kirjandust ning kaitses väitekirja Toomakirjandusest, mille eest talle omistati teaduskraad Bachelor of Literature (kirjanduse bakalaureus). Kui Rätsep 1961. aastal Eestisse tagasi pöördus, jätkas ta teenimist kuni 1980. aasta novembrini Kaarli koguduses ning paralleelselt sellega ka õppejõutööd, pidades loenguid Rooma kirja eksegeesist ja eksistentsialismist Uues Testamendis ning seminare Tooma evangeeliumist, lisaks ka süvapsühholoogia loenguid.

Kaide Rätsep lahkus pärast rasket haigust 22. aprillil 1994 ning maeti 29. aprillil Rahumäe kalmistule. Erinevalt tema õpetajast Uku Masingust ei tekkinud talle oma jünger-konda, kuid tema kirjutised on ilmunud EELK Usuteaduse Instituudi Toimetistes kahes kogumikus: „Studia Ecclesiastica Orientalia“ (1986) ning „Töid eksegeetika ja kirikuloo alalt“ (1990). Ka mitmetes EELK aastaraamatutes ning käsikirjalisteks jäänud Usuteaduse Instituudi õppejõudude juubeliteks ja surma-aastapäevadeks koostatud kogumikes on ilmunud tema kirjutisi. Kahtlemata vääriksid Kaide Rätsepa kirjutised avaldamist eraldi raamatuna.

Jaan Lahe ja Külli Saard

USUSÕNASTIK. TEE. Kristlikus traditsioonis on tee kui Jumalale lähenemise sümbol väga oluline. Jeesus ütleb, et tema on tee Isa juurde (Jh 14:6). Apostlite tegude raamatus on "tee" (kr *hodos*) nimetus kristliku usu kohta ja kristlased on "need, kes käivad (seda) teed" (nii näit Ap 9:2; 22:3). Juba Uues Testamendis (1Kr 10:1–13; Hb 3:7 jj) võrreldakse kristlikku kogudust rändava Iisraeliga, kes käib mööda teed, mis viib läbi kõrbe Tootatud Maale (selle võrdpildi juured on juba Uues Testamendis, 1Kr 10:1–3 ja Hb 3:7 jj). Uue Testamendi järgsel ajal hakatakse seda tõlgendama koguduse või inimhinge teekonnana läbi maailma (=kõrb) taevasse, kus on inimese tõeline kodu. Palverännakus, mille käigus külastatakse maiseid pühapaiku (Pühal Maal, Roomas ja mujal) ja millest saab 4. sajandil oluline kristlik vagaduspraktika, nähakse selle teekonna maist jäljendust. Tee kui sümbol rõhutab, et kristlaseks olemine ei ole staatiline, vaid on dünaamiline – see on vaimne teekond, millel on eesmärk (lunastus, igavene elu). Nagu teekäimine pole lihtsalt tegevus, vaid mõtestatud tegevus, nii peaks olema mõtestatud ka meie usk ja kristlaseks olemine.

Abiõpetaja Jaan Lahe

Aprillis algas kirikus oluline töötapp, mis aitab säilitada ja uuendada meie pühakoda tulevastele põlvetele. Puidutohter OÜ meistritele on usaldatud kiriku nelja suure välimise akna restaureerimine. Nende käe all saavad vanad aknad uue elu – need puhastatakse, parandatakse ja seatakse taas valmis valguse sisse laskmiseks. Tööde plaanitud lõpptähtaeg on juuli keskpaik. Sellega jõuab lõpule 2021. aastal alanud kiriku suurte välimiste akende remondiprojekt, mille käigus on kokku renoveeritud 22 akent. Restaureerimist ootavad veel kirikutorni ja käärkambri väiksemad aknad. Tööde kogumaksumus on 37 000 €, millest Tallinna Linnaplaneerimise Amet katab 33 546 €. Ülejäänud osa jääb koguduse kanda. Täname lahkeid annetajaid!

Foto: Kaisa Kirikal

2. nelipühäl, 25. mail ordineeris peapiiskop Urmas Viilma Tallinna Piiskoplikus Toomkirikus koos piiskop Ove Sanderi ja piiskop Anti Toplaanega neli senist diakonit preestriteks ning koos praost Jaak Ausi ja õpetaja Joel Siimuga ühe uue diakoni. Missal jutlustas diakon Aile Vaher. Pärast ametivande vastuvõtmist kiriku käärkambri altari ees ordineeriti preestriametisse diakon Vesse Seppel, diakon Andres Suurevälja, diakon Ann Tamme ja diakon Aile Vaher ning **diakoniametisse Elina Kivinukk**. Kõik ordineeritud jätkavad teenimist kirikus, Elina Kivinukk diakonina Kaarli koguduses. Soovime ordineeritud vaimulikele Jumala õnnistust ning rõõmu teenimisel!

Juba alates 2014. aastast on toimunud koguduse liikmete kevadine väljasõit mõnda Eestimaa kaunisse kohta. Oleme selle alati sättinud Nelipüha laupäevale – seekord kujunes selleks **23. mai**, mil sõitsime Ida-Virumaale külla oma eestpalvekogudusele Pühajõe. Alustasime kevadiselt kaunit Sillamäelt, kus õpetaja Ulvar Kullerkupp meid koos giidiga ootas. Kuulsime selle linna kohta palju huvitavat ja põnevat, imetlesime promenaadi ja tutvusime ka sealse katoliku kirikuga. Pärast kosutavat lõunat jätkus meie ekskursioon järjekordse suurepärase giidi juhtimisel Toila Oru pargis ning seejärel jõudsimegi väga armsasse Pühajõe Maarja kirikusse, külla meie eestpalvekogudusele. Õpetaja kõneles kiriku ja koguduse ajaloost ning tänastest tegemistest ja ettevõtmistest. Kuna õpetaja Kullerkupp teenib ka Jõhvi ja Lüganuse kogudust, tegi ta ettepaneku ka neid kirikuid külastada, millega meie reisiseltskond suure rõõmuga nõustus. Jõudsim Tallinnasse tagasi paljude positiivsete emotsioonide ja uute teadmistega täidetutena. Tänu Jumalale suurepärase päeva ja veel suurepärasema reisiseltskonna eest, samuti kõigi inimeste eest, kellega kohtusime – toredate giidide ja iseäranis toimeka õpetaja Ulvari eest! Jätkuvat Taevaisa hoidmist kõigile!

24. mai, 1. nelipüha. Vaatamata väga tuulisele päevale möödus Kaarli Kooli kevadlaad ja kontsert rõõmsas meeleolus. Elevust tekitas raamatuvahetus, tehnoloogiaõpetaja Rauli sepikoda, kus huviline sai endale naela sepistada ning Meelis Holstingu juuksuriteenus. Hasarti pakkus oksjon, kus oli palju huvitavat jalgpallisõpradele. Avatud oli kohviku- ja grilliala. Esinesid Kaarli Kooli lasetaia ja kooli lapsed ning kevadlaada lõpetas üllatusesineja Daniel Levi Viinalass.

JUUNI KIRIKUS

E 01. JUUNI kell 13:00 Missa

kell 18:00 Taizé palvus

T 02. JUUNI kell 17:30 Muusikaõhtu

Kadri Ploompuu – orel, Alina Sakaloukaya – mandoliin. Sissepääs vaba.

KADUVAD JA KADUMATUD AARDED – Kristus ütleb: „Kes teid kuulda võtab, see võtab kuulda mind, ja kes teid kõrvale lükkab, see lükkab kõrvale minu.“ Lk 10:16

P 07. JUUNI kell 10:00 Missa

E 08. JUUNI kell 13:00 Missa

T 09. JUUNI kell 17:30 Muusikaõhtu

Jørgen Magnus – bass-bariton, Dorina Magnus – pianist, Nordlændingernes Forenings kor (Norra), kammerkoor Canorus. Sissepääs vaba.

KUTSE JUMALA RIIKI – Kristus ütleb: „Tulge minu juurde kõik, kes olete väevatud ja koormatud, ja mina annan teile hingamise!“ Mt 11:28

P 14. JUUNI kell 10:00 Missa, leeripüha

E 15. JUUNI kell 13:00 Missa

T 16. JUUNI kell 17:30 Muusikaõhtu

Eeva Hartemaa – sopran (Soome), Ott Indermitte – bariton, Piret Aidulo – orel. Sissepääs vaba.

KADUNUD JA JÄLLE LEITUD – Inimese Poeg on tulnud otsima ja päästma kadunud. Lk 19:10

P 21. JUUNI kell 10:00 Surnuaiapäeva missa kõigi lahkunute mälestuseks

E 22. JUUNI kell 13:00 Missa

HALASTAGE! – Kandke üksteise koormaid, nõnda te täidate Kristuse seadust. Gl 6:1

P 28. JUUNI kell 10:00 Missa

E 29. JUUNI kell 13:00 Missa

T 30. JUUNI kell 17:30 Muusikaõhtu

Rusudan Chutishvili – orel (Gruusia). Sissepääs vaba.

LEERIKOOL 2026

20. september – 6. detsember

Info ja registreerimine:

www.kaarlikogudus.ee/kogudus/leerikool/

Diakooniatöö

Toolivõimlemine

igal kolmapäeval kell 12.

Senioride klubi

igal kolmapäeval kell 14

Koraalikoor

4. juuni kell 13.

Kaarli kirikut ja koguduse tegevust saab toetada helistades numbril

900 7755

Annetuse suurus on 5€

Annetuse toimumiseks palume helistamisel lõpuni kuulata automaatvastaja teavitus.

Täname lahkeid annetajaid!

KOGUDUSE KANTSELEI

E, T, N kell 10–13

K kell 10–13, 14–16

R suletud

Õpetaja Jaak Aus, abiõpetaja Jaan Lahe, abiõpetaja Kaisa Kirikal,

diakonid: Saima Sellak-Martinson, Tiit Zeiger, Meelis Holsting, Elina Kivinukk. Kohtumine tuleb eelnevalt kokku leppida.

telefon: 5300 8086

e-post: info@kaarlikogudus.ee

kodulehekülj: www.kaarlikogudus.ee

Facebook: EELK Tallinna Toompea Kaarli kogudus

pank: SEB EE171010022004706006

Swedbank EE392200221011214295

annetused remondi heaks:

Swedbank EE902200221040614950

annetused oreli hoolduse heaks:

Swedbank EE452200221057033689

annetused Kaarli Kooli toetuseks:

Swedbank EE332200221056298548

ROSILDA TAIMISTU NIMELINE STIPENDIUMIFOND

KAARLI KOOLI ÕPILASTE TOETUSEKS

FONDI EESMÄRK.

Võimaldada Kaarli Kooli õpilastele vajaduspõhiselt osalist või täielikku õppemaksuvabastust, et õppimine Kaarli Koolis ei jääks majanduslike raskuste taha.

FONDI VAHENDID.

Moodustuvad Rosilda Taimistule kuulunud korteri üüritulust.

FONDI SUURUS.

2026. aasta fondi suurus on 1900 eurot ning fondi maht vadatakse üle igal aastal.

STIPENDIUMI KASUTAMINE.

Stipendiumide kasutamise ja jagamise otsustab Kaarli Kooli nõukogu.

Rosilda Taimistu pärand elab edasi noortes, kellele see fond avab uusi võimalusi õppimiseks ja kasvamiseks.

Fondi võivad panustada kõik, kes soovivad toetada Kaarli Kooli arengut ning aidata kaasa sellele, et hea haridus oleks kättesaadav võimalikult paljudele lastele.

EELK Tallinna Toompea Kaarli kogudus
EE39220022105673012

